

Ortopeda mechanik

731105

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Ortopeda mechanik wykonuje sprzęt ortopedyczny, który przeznaczony jest dla osób niepełnosprawnych. Dla pewnej grupy inwalidów te wyroby będą im potrzebne do końca ich życia, np. w wypadkach amputacji kończyn dolnych i górnych, czy niedowładach kończyn dolnych po przebytej chorobie Heinemedina. Inne wyroby będą wspomagały leczenie i rehabilitację pacjentów.

Sprzęt ortopedyczny dzielimy na:

protezy, czyli sztuczne elementy lub części ciała, zwłaszcza kończyn dolnych i górnych

ortezy, czyli konstrukcje techniczne podtrzymujące lub odciążające poszczególne elementy układu podpórczo-ruchowego, takie jak gorsety i kołnierze ortopedyczne

aparaty ortopedyczne kończyn dolnych i górnych, obuwiu ortopedyczne

sprzęt pomocniczy, ułatwiający poruszanie się lub wykonywanie określonych czynności przez pacjentów z dysfunkcją narządów ruchu. Są to między innymi kule i laski.

W większości wypadków wyroby te wykonywane są indywidualnie dla poszczególnych pacjentów, wymagają więc starannej i dokładnej pracy. Ortopeda mechanik z długoletnią praktyką i podwyższonymi kwalifikacjami może być osobą, która wykona wyrób, obsługując jednocześnie pacjenta, tzn. umie pobrać miarę, wykonać wyrób do przymiarki, przymierzyć go i wykończyć.

Jest bardzo dużo różnych typów wyrobów ortopedycznych, wykonywanych z rozmaitych materiałów. Powoduje to potrzebę zatrudniania fachowców o zróżnicowanych specjalnościach. Obecnie jednak w zakładach produkujących sprzęt ortopedyczny występuje wyraźna tendencja do zmniejszania ilości osób zatrudnionych przy wyrobie określonego wyrobu ortopedycznego, ponieważ powszechna jest opinia, że pracownik wykonujący sprzęt od chwili wzięcia miary do chwili przekazania go klientowi czuje się bardziej odpowiedzialny za efekty pracy. Ma świadomość, że nie mając reklamacji od pacjentów, może liczyć na ponowne zlecenia. Ortopeda mechanik, który opanuje pracę na różnych stanowiskach jest odpowiednim kandydatem do tego typu pracy.

Praca ortopedy mechanika jest bardzo ciekawa i nie monotonna, ponieważ każdy wyrób w jakiś sposób różni się od siebie i wymaga indywidualnego przemyślenia, pomimo wskazówek i zaleceń lekarza i przymiarkowego. W pracy tej dominują czynności ruchowe i manipulacyjne, wymagające używania różnych maszyn i narzędzi, np. wykonanie aparatu na kończynę dolną w pierwszym momencie sprowadza się do wykonania miary i negatywu gipsowego przez przymiarkowego, następnie zaformowania skóry przez bandażystę i wykonania szyn przez mechanika. Wykonanie szyn należy do jednych z ważniejszych czynności, ponieważ w zależności od typu aparatu i ciężaru pacjenta muszą one być odpowiedniej wytrzymałości i muszą

odpowiadać wymiarom określonym przez przymiarkowego i spełniać określone funkcje. Aby to uzyskać, należy wykonać odpowiednie zabiegi przy pomocy narzędzi ręcznych i maszyn.

Praca w zawodzie ortopedy mechanika należy do pracy średnio-ciężkiej. Ortopeda mechanik może pracować na stanowiskach:

składacza protetyka lub ortotyka, który montuje aparaty i protezy kończyn dolnych górnych oraz gorsety

stolarza ortopedy, który montuje protezy drewniane kończyn dolnych oraz inne indywidualne wyroby w zakresie prac stolarskich

formowacza ortopedę tworzyw sztucznych, który wykonuje protezy z tworzyw sztucznych oraz formuje z materiałów termoplastycznych (np. polietylen) elementy do aparatów, gorsetów czy kołnierzy

bandażysty ortopedy, który wykonuje indywidualne przedmioty ortopedyczne w zakresie prac krawieckich, rymarskich, kaletniczych, gorseciarskich itp.

przymiarkowego ortopedy, w wypadku długoletniej pracy w zawodzie, po dodatkowych przeszkoleniach (pobiera miarę, przymierza i wydaje sprzęt ortopedyczny)

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Praca ortopedy mechanika odbywa się w budynkach, a poszczególne stanowiska powinny być usytuowane w oddzielnych pomieszczeniach z uwagi na specyfikę pracy oraz różne wskazania BHP. W zależności od stanowiska może występować np. hałas przy szlifowaniu części metalowych (na stanowisku składacza protetyka czy ortotyka) lub zapylenie (na stanowisku stolarza ortopedy czy modelarza w gipsie).

Należy podkreślić dużą odpowiedzialność pracy na stanowisku modelarza w gipsie z uwagi na prawidłowość ustawienia kończyn czy odpowiednie oznaczenie miejsc wymagających odciążenia.

Na stanowisku formowacza tworzyw sztucznych istotne jest utrzymanie czystości, które może zapobiec uczuleniom od żywic epoksydowych. Z kolei praca na stanowisku bandażysty decyduje o ostatecznej kosmetyce.

W zakładach ortopedycznych dużą uwagę poświęca się odpowiednim warunkom bezpieczeństwa i higieny pracy. W poszczególnych działach i stanowiskach pracy zamontowane są odpowiednie wyciągi i urządzenia zmniejszające hałas i zapylenie. W wypadku przestrzegania przepisów BHP nie powinno być zagrożeń chorobami zawodowymi.

warunki społeczne

Praca ortopedy mechanika podczas całego procesu wykonania wyrobu wymaga współpracy między poszczególnymi stanowiskami, np. ze względu na czas, ponieważ są wyroby, które muszą być wykonane bardzo szybko (np. uraz kręgosłupa wymaga

błyskawicznego wykonania gorsetu, aby zabezpieczyć pacjenta przed ewentualnymi porażeniami). Należy również wspólnie uzgadniać na poszczególnych stanowiskach odstępstwa od typowego wyrobu. Zwykle pracownicy porozumiewają się ze sobą przekazując pisemne zlecenia, które wędrują wraz z wyrobem, ale w sytuacjach nietypowych, aby mieć większą pewność zrozumienia szczegółów przez wykonawcę, omawiają zlecenie osobiście.

Biorąc pod uwagę staż pracy pracowników zakładów ortopedycznych stwierdzamy, że większość z nich legitymuje się bardzo długim stażem, co świadczy o przywiązaniu do zawodu, dobrej współpracy między pracownikami i braku konfliktów między nimi.

warunki organizacyjne

Dużym atutem pracy w zawodzie jest ustabilizowany czas pracy, który wynosi 8 godzin w ciągu dnia. Tylko w wypadkach, kiedy jest zwiększone zapotrzebowanie na określone wyroby, pojawia się potrzeba dłuższej pracy, ale wiąże się to z możliwością zwiększenia zarobków.

Wyjazdy poza zakład występują tylko w wypadku, kiedy ortopeda mechanik pracuje na stanowisku przymiarkowego, a zakład ma swoje filie w innych miastach. Przymiarkowy w tych wypadkach jeździ do tych miejsc w celu wykonywania miar, przymiarek i odbioru wyrobów. Ale jest to raczej czynnik, który dodatkowo urozmaica tę pracę. Praca na poszczególnych stanowiskach jest nadzorowana przez mistrzów i kontrolerów jakości oraz nie jest zrutynizowana. Natomiast w przypadku długiego stażu pracy i podnoszenia swych kwalifikacji, można awansować z pozycji podwładnego i pełnić funkcję kierownika, np. sekcji. Do obowiązków ortopedy mechanika należy również utrzymywanie w gotowości i sprawności maszyn i urządzeń, które są przez niego używane.

Pracownik pracujący przy produkcji otrzymuje ubranie robocze, natomiast pracownik mający kontakt z pacjentami lub zleceńodawcami powinien jako przedstawiciel zakładu mieć ubranie reprezentacyjne.

Wymagania psychologiczne

Praca ortopedy mechanika jest produkcją usługową ukierunkowaną na ochronę zdrowia człowieka. Pracujący w tym zawodzie muszą charakteryzować się dużą spostrzegawczością, zręcznością rąk i palców, mieć wyrobione czucie dotykowe. Jest to bardzo istotne w momencie wykonywania miar i odlewów gipsowych. To właśnie poprzez dotyk ortopeda stwierdza miejsca, w których można obciążyć pacjenta lub należy go odciążyć.

Wskazane są uzdolnienia plastyczne, szczególnie przy nadawaniu kształtów protez kończyn dolnych i górnych. Jest to pewna forma rzeźbienia.

Wymienione powyżej cechy pomagają w pracy, ale ich częściowy brak nie dyskwalifikuje kandydata do tego zawodu, ponieważ niektóre z nich nabiera się poprzez kontakt zarówno z wyrobami ortopedycznymi jak i samymi pacjentami.

W kontaktach z pacjentem pracownik powinien okazać życzliwość, cierpliwość i zainteresowanie jego problemami. Ponieważ w niektórych wypadkach budowa osoby niepełnosprawnej odbiega od wyglądu osób w pełni sprawnych, pracownika, który ją

obsługuje musi cechować odporność emocjonalna.

Należy liczyć się z tym, że w pewnych sytuacjach trzeba podejmować decyzje samodzielnie, np. w wypadku wykonywania form gipsowych, trzeba również umieć przekonać pacjenta do proponowanych rozwiązań.

W zawodzie ortopedy mechanika bardzo przydatne, wręcz wskazane są zainteresowania techniczne. Na każdym stanowisku należy liczyć się z potrzebą korzystania z narzędzi ręcznych oraz maszyn. Co prawda, zawsze można skorzystać z pomocy innych, ale im pracownik jest bardziej samodzielny, tym szybciej i lepiej wykona określony wyrób. Dlatego należy rozszerzać swoją wiedzę o informacje związane z techniką, technologią i materiałoznawstwem (wyroby ortopedyczne wykonywane są z szerokiej gamy materiałów, takich jak: metale, drewno, skóra, tworzywa).

Ortopeda mechanik powinien wykazywać również zainteresowanie przedmiotami medycznymi i psychologią.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Pracę w zawodzie ortopedy mechanika zaliczamy do pracy średnio-ciężkiej. Różnie to wygląda na poszczególnych stanowiskach: np. od bandażyisty nie jest wymagana silna budowa ciała, wydolność fizyczna - wystarczy sprawność kończyn dolnych i górnych. Natomiast stolarz ortopeda powinien być sprawny fizycznie, ponieważ obrabiane elementy w większości wypadków przytrzymuje rękoma i są one stosunkowo ciężkie.

Bezwzględny przeciwwskazaniem do zatrudnienia jest zarówno astma, jak i alergia skórna oraz nosicielstwo chorób zakaźnych. Jest natomiast możliwość zatrudniania osób niepełnosprawnych, ale należy do tego podchodzić indywidualnie. Ogólnie można powiedzieć, że w zawodzie ortopedy mechanika mogą być szkolone osoby niepełnosprawne z dysfunkcją kończyn dolnych oraz głuchoniemi. Istotne jest tylko późniejsze ich zatrudnienie na odpowiednim stanowisku, np. osoba głuchoniema nie powinna obsługiwać pacjentów, gdyż istotne jest dobre porozumienie z pacjentem w celu omówienia rozwiązań technicznych czy stwierdzenia prawidłowego wykonania przedmiotu. Głuchoniemy z powodzeniem może pracować na innych stanowiskach, np. formowacza ortopedy tworzyw sztucznych, składacza protetyka, czy ortotyka. Z kolei pracownik z dysfunkcją kończyn dolnych nie powinien być stolarzem.

Przed określeniem stanowiska pracy należy przeprowadzić badania lekarskie wykluczające np. możliwość uczulenia na stanowisku formowacza ortopedy tworzyw sztucznych, gdzie pracownik ma do czynienia z żywicą epoksydową. Natomiast na stanowisku bandażyisty należy sprawdzić odporność na niektóre kleje, np. butapren.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

We wszystkich zakładach produkujących sprzęt ortopedyczny w Polsce jest zatrudnionych około 800 pracowników. W tej grupie zatrudnieni są również ortopedzi mechanicy. Aby podjąć pracę w tym zawodzie należy ukończyć odpowiednią Zasadniczą Szkołę Zawodową. Kształcenie odbywa się w Zespołach Szkół Zawodowych w miarę potrzeb zakładów produkujących sprzęt ortopedyczny i przy ich współpracy. Praktyki zawodowe uczniów odbywają się na terenie tych zakładów, pod nadzorem pracowników dysponujących dużą wiedzą praktyczną. Oprócz przedmiotów ogólnych w

tych szkołach nauczane są przedmioty specjalistyczne - praktyczna nauka zawodu, rysunek zawodowy, materiałoznawstwo, technologia, elektrotechnika, podstawowe zagadnienia z ortopedii i rehabilitacji, gospodarka przedsiębiorstw, spółdzielczość. Po ukończeniu szkoły absolwent ma możliwość kontynuowania nauki w szkole średniej, np. wieczorowej, z jednoczesną pracą w zakładach ortopedycznych.

Po odbyciu praktyk zawodowych absolwenci zatrudniani są na różnych stanowiskach, w zależności od potrzeb zakładów. Informacji, czy aktualnie jest możliwa nauka tego zawodu, można uzyskać u producentów.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Ortopeda mechanik po określonym stażu pracy ma możliwość awansu na stanowisko brygadzysty. Chcąc jednak awansować na stanowisko mistrza, kierownika sekcji, oddziału czy wydziału, powinien ukończyć szkołę średnią. To otwiera przed nim możliwość szerszego zatrudnienia, np. w Poradniach Zaopatrzenia Ortopedycznego, w sklepach oferujących gotowy sprzęt ortopedyczny, może również otworzyć własny zakład i stać się pracodawcą, zatrudniając innych.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

W zawodzie ortopedy mechanika mogą podjąć pracę również osoby starsze, legitymujące się wymaganym wykształceniem, oraz posiadające odpowiednie umiejętności. Po okresie próbnym i stwierdzeniu przydatności kandydata, może on być zatrudniony. Należy jednak zwrócić uwagę, że potrzebny jest długi staż pracy, żeby być dobrym fachowcem w branży ortopedycznej, dlatego też, jeżeli kandydat nie jest fachowcem tylko pracownikiem, który musi być przyuczony do zawodu, to pracę w tym zawodzie trzeba rozpocząć przed 40 rokiem życia.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- technik biomechanik
- technik ortopeda
- obuwnik ortopedyczny

Polecana literatura

Myśliborski T., Zaopatrzenie Ortopedyczne, PZWL 1994.

Dega W., Milanowska K. (red), Rehabilitacja medyczna, wyd. II uzupełn., PZWL 1993.

Podręcznik dla studentów Problemy biocybernetyki i inżynierii biomedycznej - (red) M. Nałęcz, Wydawnictwo Komunikacji i Łączności 1990.